

RAN-1908002201020001
F.Y.B.Com. (External) Examination March - 2026
Environmental Studies
Time: 3 Hours]
[Total Marks: 100

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book. (2) જમણી બાજુનાં અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે. Figures of the Right Indicate full marks of the questions.	Seat No.: Student's Signature
--	--

- પ્ર. 1. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (20)**
1. પર્યાવરણની વ્યાખ્યા આપો. (01)
 2. ભારતના જંગલોના મુખ્ય પ્રકારો જણાવો. (01)
 3. વિટામીન A નું કાર્ય જણાવો. (01)
 4. ખોરાક સાચવવાની રીતો જણાવો. (01)
 5. ખનીજની વ્યાખ્યા આપો. (01)
 6. ભૂકંપના પ્રકારો જણાવો. (01)
 7. કિડનીને અસર કરતા ભારે ધાતુના પ્રદુષકો જણાવો. (01)
 8. તેજાબી વર્ષા એટલે શું? (01)
 9. સાંસ્કૃતિક પર્યાવરણના ઘટકો લખો. (02)
 10. માહિતી વિસ્ફોટના ગેરફાયદા જણાવો. (02)
 11. ગોબર ગેસના લાભો જણાવો. (02)
 12. જંતુનાશક દવાના બે ગેરફાયદા જણાવો. (02)
 13. મેલેરિયાના લક્ષણો જણાવો. (02)
 14. ઓઝોન સ્તરનું રક્ષણ કરવા માટેના પગલાં જણાવો. (02)
- પ્ર. 2. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો (કોઈપણ ચાર) (16)**
1. પર્યાવરણીય શિક્ષણના હેતુ જણાવો.
 2. જંગલોના વિનાશ માટેના કારણો જણાવો.
 3. પ્રકૃતિનું ઉત્પાદક મૂલ્ય સમજાવો.
 4. જૈવિક વિવિધતા સામેના ભયસ્થાનો સમજાવો.
 5. ગ્રીન હાઉસની અસરો જણાવો.
 6. વરસાદી પાણીના સંચયના હેતુ જણાવો.
 7. સ્થળાંતર માટેના કારણોની ચર્ચા કરો.
- પ્ર. 3. ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) (16)**
1. નિવસનતંત્રના ઘટકોની વિસ્તૃત સમજ આપો.
 2. ભારતમાં મહિલા અને બાળ કલ્યાણ સેવાઓ.
 3. પાણીનું પ્રદૂષણ સમજાવો.
 4. ઔદ્યોગિક કચરાના પ્રકારો.

- પ્ર. 4. ખાતર એટલે શું? ખાતરના વિવિધ પ્રકારો સમજાવો. (16)
અથવા
- પ્ર. 4. પુનઃપ્રાપ્ય ઉર્જાના ઘરગથ્થુ અને ઔદ્યોગિક ઉપયોગો જણાવી તેની મર્યાદાઓ સમજાવો.
- પ્ર. 5. ઘોંઘાટ એટલે શું? તેના સ્ત્રોતોની અસર અને તેનાથી બચવાના ઉપયોગો જણાવો. (16)
અથવા
- પ્ર. 5. કોમ્પ્યુટરના પ્રકારો જણાવી માનવજીવનના વિવિધ ક્ષેત્રે કોમ્પ્યુટરની ઉપયોગીતા જણાવો.
- પ્ર. 6.(અ) સમજાવો : પર્યાવરણ માટે માનવ વસ્તીમાં વધારો એ મોટામાં મોટો પ્રદુષક છે. (08)
પ્ર. 6.(બ) ટકાઉ વિકાસના હેતુઓ અને વિકાસની સમસ્યાઓ (08)
અથવા
- પ્ર. 6.(અ) કચરો, બગાડ કે ભંગારનું સંચાલન સમજાવો. (08)
પ્ર. 6.(બ) પ્રદૂષિત ખોરાક એટલે શું? પ્રદૂષિત ખોરાકમાં રહી શકતા વિવિધ ઘટકોની વિસ્તૃત સમજ આપો. (08)

ENGLISH VERSION

- Q.1. Answer the following questions. . (20)**
1. Define environment. (01)
 2. State the main types of forests in India. (01)
 3. State the functions of Vitamin A. (01)
 4. State the methods of food preservation. (01)
 5. Define minerals. (01)
 6. State the types of earthquakes. (01)
 7. Name the heavy metal pollutants that affect the kidneys. (01)
 8. What is acid rain? (01)
 9. Write the components of the cultural environment. (02)
 10. State the disadvantages of the information explosion. (02)
 11. State the advantages of biogas (gobar gas). (02)
 12. State two disadvantages of pesticides. (02)
 13. State the symptoms of malaria. (02)
 14. State the measures to protect the ozone layer. (02)
- Q.2. Answer any four of the following. (16)**
1. State the objectives of environmental education.
 2. State the causes of deforestation.
 3. Explain the productive value of nature.
 4. Explain the threats to biodiversity.
 5. State the effects of the greenhouse effect.
 6. State the objectives of rainwater harvesting.
 7. Discuss the causes of migration.
- Q.3. Write short notes on any two. (16)**
1. Explain in detail the components of an ecosystem.
 2. Women and child welfare services in India.
 3. Explain water pollution.
 4. Types of industrial waste.

- Q.4.** What is manure? Explain the different types of manure. **(16)**
- OR**
- Q.4.** State the domestic and industrial uses of renewable energy and explain its limitations. **(16)**
- Q.5.** What is noise pollution? State its sources, effects, and preventive measures. **(16)**
- OR**
- Q.5.** State the types of computers. Explain the usefulness of computers in different fields of human life. **(16)**
- Q.6. (A)** Explain: Increase in human population is the greatest pollutant for the environment. **(08)**
- (B)** State the objectives of sustainable development and the problems of development. **(08)**
- OR**
- Q.6. (A)** Explain waste, garbage, and scrap management. **(08)**
- (B)** What is contaminated food? Explain in detail the various components that may be present in contaminated food. **(08)**
-